

Fullmäktige 20.04.2026

Motion om Esbo stads program för att stödja sysselsättning och utbildning bland unga vuxna

Beredning och upplysningar:
Latonen Minna
Heiniö Katja
Koskinen Henrietta
Savolainen Petra
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Susanna Sielos m.fl. motion 15.9.2025 om Esbo stads program för att stödja sysselsättning och utbildning bland unga vuxna samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Motionen

Sielo och 41 andra ledamöter föreslår att Esbo stad utreder hurdana tjänster, stödformer och handledning unga vuxna behöver för sysselsättning och återgång till studierna. I motionen framhålls bland annat följande:

- Arbetslösheten ökar bland unga, särskilt långtidsarbetslöshet.
- Utbildningsnivån har en betydande inverkan på sysselsättningsmöjligheterna.
- Målet är att förhindra långtidsarbetslöshet och stärka de ungas vägar till utbildning, arbetslivet och företagande.

Svar på motionen

Sammanfattning

- Den ökande arbetslösheten bland unga och allt längre perioder av arbetslöshet är en nationell utmaning på grund av det svåra konjunkturläget.
- För sysselsättningstjänsterna har sysselsättning av unga varit en strategisk tyngdpunkt redan från början av kommunförsöket.
- Sysselsättningstjänsterna har utrett hur sysselsättning bland unga kan stödjas på olika sätt och genomfört flera projekt tillsammans

med intressentgrupper, med betoning på intern utveckling och nytt förebyggande arbete på stadsnivå.

- Efter att arbets- och näringstjänsterna överfördes till kommunerna i början av år 2025 har staden med allt mer omfattande metoder byggt upp bland annat arbetsgivarsamarbetet och det strategiska partnerskapet med läroanstalterna.
- För att främja utvecklingen av sysselsättningen bland unga riktar staden sysselsättningsstöd till arbetsgivare år 2026.
- Stadens program för främjande av sysselsättning bland unga inleddes i augusti 2025. Det är ett strategiskt utvecklingsprogram som syftar till att stödja sysselsättningen bland unga på ett förutseende sätt.

Situationen bland unga arbetssökande

På grund av det svåra konjunkturläget och minskningen av antalet lediga jobb är arbetslösheten och långtidsarbetslösheten bland unga en utmaning för alla sysselsättningsområden i landet. I alla stora landskap har arbetslösheten bland personer under 25 år ökat betydligt i december 2025 jämfört med året innan; till exempel i Nyland var ökningen 15,1 procent, i Birkaland 18,6 procent och i Egentliga Finland mindre, omkring 11,8 procent.

I december 2025 var antalet arbetssökande under 30 år 6 583 i Esbo och Grankulla sysselsättningsområde, av vilka 3 939 var arbetslösa eller permitterade. Jämfört med året innan har jobbsökningstiden bland unga arbetslösa arbetssökande blivit litet längre. Antalet långtidsarbetslösa unga har ökat med 32,5 procent från året innan. Av de arbetslösa unga hade 755 utbildning på grundnivå i december 2025, 1 894 hade examen på andra stadiet och 846 hade examen på högre nivå. Mest har ungdomsarbetslösheten ökat bland dem som har utbildning på andra stadiet (20,6 procent), men på alla utbildningsnivåer har arbetslösheten ökat litet. (UF-centret och Statistikcentralen, arbetsförmedlingsstatistik, Esbo stads sysselsättningsdata PBI).

Utredningar och projekt som genomförts för att stödja sysselsättning bland unga

Esbo stad deltog i kommunförsöket med sysselsättning och har redan sedan år 2021 betjänat arbetssökande under 30 år. Detta har möjliggjort ett långsiktigt utredningsarbete om särskilda utmaningar som hänför sig till sysselsättning av unga. Under dessa år har de unga varit en viktig målgrupp för sysselsättningstjänsterna, som har satsat på att utveckla tjänster för unga och nätverkssamarbete också med hjälp av arv.

Ett projekt för sysselsättning av unga inleddes år 2020 med ett omfattande ekosystemarbete där effektiva åtgärder söktes tillsammans med intressentgrupper. Särskilt satsades det på att minska antalet nya arbetslöshetsperioder (främjande av sysselsättning, påverkande av bakomliggande orsaker till arbetslöshet) och på att öka det riktade tidiga stödet (förebyggande av långvarig arbetslöshet). Åtgärder genomfördes i omfattande nätverkssamarbete. Bland annat vann de ungas aktiveringsdagar stadsdirektörens innovationstävling.

Efter projektet bildades en arbetsgrupp för unga som anställde en planerare, två karriärcoacher och en företagskoordinator. Åren 2023–2024 utvecklade och genomförde arbetsgruppen god praxis, utvecklade kommunikationen och stärkte arbetsgivarsamarbetet. Arbetsgruppen

kartlade behoven av stöd för sysselsättning bland unga med en enkät som var riktad till sysselsättningstjänsternas ungdomsexperter, samt använde sig av en kunderfarenhetsundersökning från år 2023 och nätverksteamets arbete. Som nycklar till sysselsättningen av unga formulerades: jobbsöknings- och arbetslivsfärdigheter, en första arbetserfarenhet, kamratstöd, yrkesutbildning och förebyggande av arbetslöshet. Arbetsgruppens åtgärder har skapat grunden för nuvarande praxis, såsom regelbundna rekryteringsevenemang för unga, sysselsättningstjänsternas ungdomsexpertgrupp samt gruppinfo.

Kommunförsökets team för unga arbetssökande under 30 år i Esbo hade ett nära samarbete med bland annat Omnias ungdomsverkstäder och det uppsökande ungdomsarbetet inom vägledning av unga, framlyftning av servicebehov och utveckling av nätverksmöten. Ungdomsverkstäderna inledde bland annat en språkverkstad som kombinerade arbetsprövning och studier i finska för unga som ännu inte har tillräckliga språkkunskaper för andra verkstäder. År 2023 utreddes också erfarenheter av tjänster och processer bland arbetssökande under 30 år som en del av en mer omfattande utveckling av kundupplevelsen.

Som en del av beredningen av Esbo och Grankulla sysselsättningsområde genomfördes i samarbete med forskaren Mikko Kesä en analys av sysselsättningstjänsternas kostnadseffekter inom olika kundgrupper. Syftet med granskningen var att reda ut de ungas sysselsättningsvägar och verkningfulla metoder. Analysen visar att unga med en examen men otillräckliga färdigheter på arbetsmarknaden har mest nytta av att man stärker servicemodeller som utgår från arbetsmarknaden, såsom arbetsförmedling och arbetsplatsinriktade tjänster.

Esbo stad har dessutom utrett antalet NEET-unga (unga som står utanför arbete och studier) samt rekommendationer om åtgärder för att förbättra situationen. NEET-unga bildar en mångsidig grupp – till exempel unga som väntar på beväringstjänst eller på att inleda studierna samt unga som har mellanår eller som förbereder sig för inträdesprov. NEET-unga som befinner sig i en svårare situation är oftast inte kunder inom sysselsättningstjänsterna, utan behöver ofta stöd av socialvården, hälsovården och det uppsökande ungdomsarbetet. Centrala åtgärder är att hänvisa den unga till bli arbetssökande eller till utbildning samt ett intensivt sektorsövergripande samarbete mellan olika tjänster. Utredningen visade också att det finns stora skillnader mellan stadsdelarna när det gäller antalet NEET-unga. Enligt utredningen bör man sträva efter att avbryta NEET-perioden senast vid 100 dagar, och det är motiverat att rikta särskilda åtgärder till vissa områden.

År 2023 var andelen NEET-unga i Esbo 13,9 procent av 18–24-åringarna och 14,3 procent av 18–29-åringarna. NEET-andelen unga med finländsk bakgrund och unga födda i Finland var lägre, 11,7 procent (18–24-åringar) och 11,4 procent (18–29-åringar). När det gäller unga med utländsk bakgrund som är födda utomlands var NEET-andelen klart högre, 23,3 procent av 18–24-åringarna och 23,4 procent av 18–29-åringarna (databasen för sektorn för fostran och lärande). Detta visar att risken att unga med utländsk bakgrund som är födda utomlands hör till NEET-gruppen är klart större i Esbo än bland hela befolkningen i genomsnitt eller bland unga med finländsk bakgrund som är födda i Finland.

Statistiken visar att fenomenet fortfarande är betydande i Esbo. År 2024 var andelen NEET-unga 14,2 procent av 18–24-åringarna, vilket

motsvarar sammanlagt 3 816 unga. Uppgiften baserar sig på Institutet för hälsa och välfärds statistikdatabas Sotkanet.

Utveckling av tjänsterna för unga arbetssökande

Inom sysselsättningstjänsterna har kundrelationerna hos unga som söker arbete koncentrerats till experter som har gediget kunnande om att stödja sysselsättningen av unga samt god kännedom om tjänster och nätverk för unga. De unga behöver ofta samtidigt utbildningsrelaterat, socialt och hälsorelaterat stöd. Runt den unga byggs en ändamålsenlig, samordnad nätverkshelhet där varje aktör har en tydlig roll.

För närvarande utvecklas serviceprocessen i början av kundrelationen så att man effektivare än tidigare kan ta itu med de ungas situationer redan i ett tidigt skede av kundrelationen. En modell för gruppanmälan, som utvecklats tidigare, införs för att underlätta rusningstoppar och personligt stöd utökas i början av processen. I början av mars inleddes ett pilotförsök i sysselsättningstjänsternas reception där en expert gör anmälningarna tillsammans med de unga som anmält sig till sysselsättningstjänsten. På så sätt kan kundrelationerna inledas snabbare.

De unga hänvisas till olika tjänster enligt servicebehovet – till exempel till individuell coachning och gruppcoachning, stärkande av språkkunskaperna i finska, stöd för utveckling av arbetslivsfärdigheter och stöd för jobsökning. De unga erbjuds också skraddarsydda utbildningsvägar, arbetsprövningar, rekryteringsevenemang för unga samt tjänster för yrkesval och karriärvägledning. Omnias verkstäder för unga erbjuder möjligheter till arbetsprövning inom olika branscher och hjälper de unga att identifiera sitt framtida utbildningsområde och söka sig till utbildning.

Att stärka samarbetet med läroanstalter och arbetsgivare

Sysselsättningstjänsterna för en regelbunden dialog med läroanstalter på andra och tredje stadiet för att se till att studerandena i Esbo får aktuell information om arbetsmarknaden och dess krav redan under sina studier och att de lär sig den kompetens och de färdigheter som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Hösten 2025 inleddes det strategiska samarbetet mellan Omnia och Esbo stad. För samarbetet inrättades också en taktisk och operativ beredningsarbetsgrupp. I samutvecklingen betonas samarbetet mellan Omnia och sysselsättningstjänsternas arbetsgivartjänster samt utvecklandet av tjänsterna för utsatta unga och vuxna. Exempel på dessa är bland annat unga som genomgår Hux-utbildning (utbildning som handleder för examensutbildning), unga invandrare, studerande som avlägger grundläggande utbildning för vuxna samt samarbetet med verkstäder för unga.

För att främja sysselsättningsutvecklingen bland unga riktar staden sysselsättningsstöd till arbetsgivare år 2026. Esbo stads nya rekryteringsstöd stöder i synnerhet sysselsättningen bland arbetssökande under 30 år med utbildning på andra stadiet eller högre utbildning och bland arbetslösa arbetssökande med ett främmande språk som modersmål. Stödet främjar anställningsförhållanden som varar minst ett år och som förverkligas med minst 80 procents arbetstid. Rekryteringsstödet är 5 000 euro per anställningsförhållande och hela summan betalas till arbetsgivaren när anställningsförhållandet inleds. För rekryteringsstödet har det reserverats 1,5 miljoner euro, vilket gör det möjligt att stödja cirka 300 anställningsförhållanden år 2026.

Staden har sedan mars 2026 med hjälp av särskild finansiering från regeringen beviljat sysselsättningssedlar för unga (rekryteringsstöd för unga) som stöder de ungas möjligheter att komma in i arbetslivet och uppmuntrar företag att anställa unga. Tyngdpunkten ligger särskilt på unga som ännu inte har avlagt en examen eller som inte har tidigare arbetserfarenhet. Med hjälp av sysselsättningssedeln har de möjlighet att få sitt första jobb, öka sin kompetens och bygga en väg mot en mer permanent sysselsättning. Syftet med sysselsättningssedeln är att skapa cirka 200 anställningsförhållanden. Stödet är avsett att uppmuntra arbetsgivarna att anställa unga och kan användas som stöd för lönekostnader. Arbetsgivarna ansöker om stöd hos staden när de anställer en ung person. Stödet söks hos Arbetskraftsmyndigheten i den kommun där den arbetssökande är registrerad som arbetslös arbetssökande.

Ansökningsprocessen för rekryteringsstöd för unga inleds med en ansökan som arbetsgivaren lämnar in enligt sysselsättningstjänsternas anvisning. Kriterierna för beviljandet av stöd ses över inom sysselsättningstjänsterna och ett tjänsteinnehavarbeslut fattas för ansökan om stöd. Om kriterierna för beviljande av stöd uppfylls, undertecknar sysselsättningstjänsterna och arbetsgivaren ett avtal om beviljande av stöd och om sysselsättning av den unga. Anställningsförhållandet kan inledas efter att avtalet har undertecknats. Företaget ansöker om utbetalning av stödet inom de tidsfrister som avtalats.

Programmet för främjande av sysselsättning bland unga

Esbo stads program för främjande av sysselsättning bland unga inleddes i augusti 2025. Det är fråga om stadens strategiska utvecklingsprogram som syftar till att aktivt stödja sysselsättningen bland unga. Programmets centrala målgrupper är i synnerhet skolelever och studerande.

I programmet har man sammanställt åtgärder som genomförts av stadens olika sektorer och som stöder utvecklingen av de ungas arbetslivsfärdigheter och arbetserfarenhet. Åtgärderna samordnas och utvecklas tillsammans med olika aktörer. Målet är att stärka de färdigheter som behövs i arbetslivet redan innan de unga utexamineras, så att de unga ska kunna övergå till arbetslivet så smidigt som möjligt efter studierna.

Genom programmet uppmuntras stadens olika sektorer samt arbetsgivarna i regionen att erbjuda unga praktikplatser, PRAO-platser och sommarjobb samt möjligheter till läroavtal. Dessutom främjas företagande bland unga som en alternativ väg till sysselsättning.

Pågående åtgärder

För att stödja sysselsättningen av unga planeras en app för kortjobb som är lätt att använda. Sysselsättningstjänsterna upphandlar appen år 2026 och målet är att den ska tas i bruk så fort som möjligt. Syftet med appen är att göra det lättare för unga att skaffa sig arbetserfarenhet och etablera sig i arbetslivet.

Riktat stöd till studerande som håller på att utexamineras från Omnia (projektet 100 + 100) bereds i samarbete mellan Omnia och sysselsättningstjänsterna i Esbo. Dessutom utvecklas samarbetsmodellen mellan sysselsättningstjänsterna och läroanstalterna i huvudstadsregionen som bäst, och användningen av tjänsten TET.fi pågår inom sektorerna.

Riktade åtgärder i anslutning till sommarsedeln inleds hösten 2026. Utbildningen Ysit töihin, som ordnas av huvudstadsregionens 4H-förening, genomförs våren 2026 i fem skolor. Dessutom pågår för närvarande en sommarjobbskampanj.

Programmets mål och uppföljning

Syftet med programmet är att skapa en permanent verksamhetsmodell där olika åtgärder stöder de ungas ansökan till utbildning och sysselsättning med hjälp av ett omfattande samarbetsnätverk. Åtgärderna har grupperats i olika teman såsom utbildning, karriärträning, praktik, företagande samt stöd till unga med ett främmande språk som modersmål.

Genomförandet av programmet förutsätter engagemang av stadens enheter, läroanstalter och arbetsgivare. Även organisationer och idrottsföreningar har en viktig roll när det gäller att erbjuda unga möjligheter att få arbetserfarenhet.

Programmets långsiktiga mål är att minska arbetslösheten och långtidsarbetslösheten bland unga, påskynda sysselsättningen efter avlagd examen samt att öka möjligheter till praktik och arbete som erbjuds unga. Verkningsarna av åtgärderna bedöms regelbundet innan de etableras som permanenta verksamhetsmodeller.

Programmet följs upp årligen. Om uppföljningen rapporteras till stadens ledning och centrala intressentgrupper. Uppföljningsrapporten lämnas till fullmäktige för kännedom efter behandling i stadsstyrelsen.

Sammandrag

Inom sysselsättningstjänsterna har man under de senaste åren gjort omfattande granskningar av de servicebehov, utmaningar och verknytningsmedel som hänför sig till sysselsättning av unga. Dessa utredningar utnyttjas vid genomförandet av det pågående programmet och vid utvecklingen av sysselsättningstjänsterna.

De mål och synpunkter som presenteras i motionen ingår redan i stadens pågående utrednings- och utvecklingsarbete. I Esbo har man redan genomfört och genomför man som bäst åtgärder för att stödja de ungas sysselsättning, förankring i utbildning och samarbete med olika intressentgrupper. Sysselsättningstjänsterna fortsätter att stödja sysselsättningen av unga inom ramen för programmet och sysselsättningstjänsternas befintliga strukturer.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsens sysselsättnings- och integrationssektion 23.2.2026 § 14

Förslag

Föredragande
Livskraftsdirektör Mervi Heinaro

Stadsstyrelsens sysselsättnings- och integrationssektion föreslår för stadsstyrelsen att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Susanna Sielos m.fl. motion 15.9.2025 om Esbo stads program för att stödja sysselsättning och utbildning bland unga vuxna samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Stadsstyrelsens sysselsättnings- och integrationssektion:

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 16.3.2026 § 87

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Kai Mykkänen

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Susanna Sielos m.fl. motion 15.9.2025 om Esbo stads program för att stödja sysselsättning och utbildning bland unga vuxna samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Katainen föreslog understödd av Partanen att ärendet bordläggs. Efter avslutad diskussion om bordläggningen frågade ordföranden om Katainens förslag om bordläggning kunde godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att stadsstyrelsen hade godkänt det.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Ärendet bordlades enhälligt.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 30.3.2026 § 110

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Kai Mykkänen

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Susanna Sielos m.fl. motion 15.9.2025 om Esbo stads program för att stödja sysselsättning och utbildning bland unga vuxna samt konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Föredragandens ändringar under bordläggningen har beaktats i föredragningslistan och protokollet.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite Espoon ohjelma nuorten aikuisten työllistymisen ja kouluttautumisen tueksi

För kännedom